

INKOMENS IN MEESTE LANDBOUWSECTOREN ONDER DRUK*Walter van Everdingen*

Het inkomen op het gemiddelde land- en tuinbouwbedrijf ligt in 2003 op een iets hoger niveau dan in 2002. Deze verbetering wordt enerzijds veroorzaakt door een herstel van de inkomens in sommige bedrijfstypen, zoals akkerbouw, pluimveehouderij en glasgroenteteelt en anderzijds door de verschuiving van de productie op het gemiddelde bedrijf. Vooral in de sectoren waar de laatste jaren op inkomensgebied klappen vielen, zoals in de varkens- en pluimveehouderij, is de afname van het aantal bedrijven sterk. In 2003 was het aantal varkensbedrijven bijvoorbeeld 15% lager dan in 2002, terwijl het totaal aantal land- en tuinbouwbedrijven met 4,5% terugliep.

Tabel 1 Rentabiliteit (opbrengst per 100 euro kosten) en inkomen (x 1.000 euro per bedrijf) op land- en tuinbouwbedrijven, totaal en naar bedrijfstype

	Rentabiliteit			Gezinsinkomen uit bedrijf		
	2001(v)	2002(v)	2003(r)	2001(v)	2002(v)	2003(r)
Totaal land- en tuinbouw	90	83	85	44,6	34,8	40,0
Melkveebedrijven	85	77	75	49,2	40,6	36,9
Fokvarkensbedrijven	85	79	75	8,1	-8,5	-20,0
Vleesvarkensbedrijven	82	78	79	5,2	-23,2	-16,0
Gesloten varkensbedrijven	89	79	77	10,9	-28,6	-28,00
Leghennenbedrijven a)	96	93	121	48,5	40,0	176,0
Vleeskuikenbedrijven a)	103	92	92	59,0	-13,5	-2,0
Akkerbouwbedrijven	99	80	92	53,7	15,1	43,2
Glasgoentebedrijven	97	96	99	57,2	70,2	87,5
Snijbloemenbedrijven onder glas	94	96	93	53,1	64,8	49,8
Pot- en perkplantenbedrijven onder glas	102	103	104	87,7	105,6	118,4
Champignonbedrijven	100	92	89	82,1	33,1	22,6

a) 2003 alleen voor bedrijven die niet geruimd zijn in verband met vogelpest

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI

Resultaten in vogelvlucht

De ontwikkeling van de inkomens en resultaten is in december 2003 uitgebreid aan de orde geweest. Die uitkomsten zijn ten behoeve van het *Landbouw-Economisch Bericht* bijgesteld met nieuw beschikbaar gekomen informatie. Omdat de resultaten en de achtergronden in de meeste gevallen niet veel afwijken van die uit december, wordt in dit artikel de inkomenspositie in 2003 alleen in vogelvlucht in beeld gebracht.

Melkveehouderij: Lagere melkprijzen en oplopende kosten houden het inkomen onder druk. Tegenover elke 100 euro kosten staat slechts 75 euro aan opbrengsten.

Varkenshouderij: Lage biggenprijzen zorgen voor verdere inkomensdaling op zeugenbedrijven. Vleesvarkensbedrijven profiteren van die lage biggenprijs, maar het resultaat blijft ook daar gemiddeld negatief.

Pluimveehouderij: Door de vogelpest konden veel bedrijven lange tijd niet produceren. Voor de bedrijven die de eieren gewoon af konden blijven zetten, leidde het kleinere aanbod tot hoge prijzen en zeer hoge inkomens. Voor vleeskuikenbedrijven was 2003 opnieuw een matig jaar.

Akkerbouw: De prijzen van aardappelen, graan en uien lagen op een beduidend hoger niveau, waardoor het inkomen sterk kon verbeteren. De sector heeft duidelijk baat bij een kleine Europese productie, zoals het afgelopen jaar het geval was in verband met de droge, warme zomer.

Glastuinbouw: De resultaten van groente- en potplantentelers verbeterden in 2003, vooral door een hogere productie per m² en een gunstige ontwikkeling van de opbrengstprijzen. Op de snijbloemenbedrijven stond de inkomensvorming onder druk. De kosten stegen sterker dan de opbrengsten.

Champignons: De negatieve tendens in de champignonopbrengsten heeft zich in 2003 voortgezet, met lagere inkomens tot gevolg.

Opengrondstuinbouw: andere systematiek

Om de resultaten van opengrondstuinbouwbedrijven in beeld te brengen, is een andere systematiek gebruikt dan bij de eerdergenoemde bedrijfstypen. Vanwege een te gering aantal steekproefbedrijven en de grote spreiding in uitkomsten tussen bedrijven is ervoor gekozen om de gegevens als raming te presenteren, rekening houdend met een bepaalde range rondom het gemiddelde. Resultaten uit het verleden zijn daarvoor samengebracht met actuele prijs- en volumeontwikkelingen. Bij deze kengetallen gelden de 'oude' uitgangspunten, zoals bijvoorbeeld rondom de berekening van afschrijving en rente.

Opengrondsgroente: In het algemeen tegenvallende opbrengsten, maar grote schommelingen tussen de verschillende gewassen. Samen met oplopende kosten leidt dit tot lagere rentabiliteit en inkomen.

Fruit: De appelproductie is iets groter en die van peren iets kleiner. De prijzen vielen niet tegen, waardoor de opbrengsten sterker toe konden nemen dan de kosten.

Bloembollen: Er bestaan grote verschillen in ontwikkeling tussen de diverse soorten. De prijzen waren in het algemeen matig, waardoor rentabiliteit en inkomen blijvend onder druk staan.

Boomteelt: Er was een redelijk goede afzet in zowel voor- als najaar, met een goede prijsvorming. Omdat de kostenstijging beperkt bleef, is er een verbetering van de resultaten te zien.

Tabel 2 Geraamde resultaten van opengrondstuinbouwbedrijven naar type, 2001-2003

	Opengronds- groenteteelt	Fruiteelt	Bloembollenteelt	Boomteelt
Rentabiliteit (opbrengst per 100 euro kosten)				
2001	87	90	100	92
2002	84-88	88-92	93-97	88-92
2003	76-80	89-93	90-95	90-95
Gezinsinkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per ondernemer)				
2001	37,0	38,0	60,0	46,0
2002	32-42	30-40	35-45	39-47
2003	23-33	35-45	30-40	42-47
Besparingen (x 1.000 euro per bedrijf)				
2001	8,0	12,0	45,0	18,5
2002	0-10	4-14	20-30	11-19
2003	-10-0	8-18	10-20	13-23

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI